

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 16Csp/1/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118200069
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Drimák
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2019:8118200069.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom JUDr. Michalom Drimákom PhD. v právnej veci žalobcu: G. A., J.. XX.XX.XXXX, G. O. I. XXX, XXX XX H., právne zastúpený JUDr. Peter Rybár, advokát, so sídlom Kuzmányho 29, 040 01 Košice proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava 811 09, IČO: 35 807 598 o zaplatenie 4.649,12 Eur s príslušenstvom takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 4.649,12 eur spolu s 8% ročným úrokom z omeškania zo sumy 4.649,12 eur od 9.1.2018 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručенou súdu dňa 4.1.2018 domáhal vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 4.649,12 eur s príslušenstvom. Žalobu odôvodnil tým, že za úver vo výške 3.319,39 eur (zo zmluvy o úvere č. 8250351 z 10.3.2004) mal zaplatiť poplatok 2.655,51 eur, pričom žalobca za predmetný úver uhradil sumu 7.968,51 eur, teda žiadal vydať ako bezdôvodné obohatenie rozdiel medzi poskytnutou a uhradenou sumou (7.968,51 eur - 3.319,39 eur). Dôvodil, že v zmluve nebola uvedená RPMN, odplatu za úver považoval za v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko predstavovala 102,44 % ročne. Poznamenal, že priamo vo formulárovej zmluve bola uzavretá dohoda o uznaní záväzku. Navrhol priznať mu náhradu trov konania.

2. Žalovaný so žalobou v písomnom podaní z 6.3.2018 nesúhlasil. Dôvodil, že tunajší súd nie je miestne príslušný, keďže žalobca nemá postavenie spotrebiteľa a spornú zmluvu nemožno považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Odmietol, že z jeho strany by došlo k bezdôvodnému obohateniu. Vyslovil názor, že nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia je premlčaný ako v objektívnej, tak aj v subjektívnej premlčacej lehote. Poukázal na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov. Navrhol žalobu zamietnuť.

3. K tomuto vyjadreniu sa písomným podaním zo dňa 24.4.2018 vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že námietka miestnej nepríslušnosti je nedôvodná, nakoľko zmluva je bezpochyby spotrebiteľská. Poukázal na potrebu aplikácie zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. K premlčaniu žalobca uviedol, že žalobca sa o tom, že sa žalovaný na jeho úkor bezdôvodne obohatil dozvedel až pri prvej porade so svojim právnym zástupcom, t. j. 2.1.2018. Konštatoval, že by bolo absurdné, aby žalobca platil niečo, čo vie, že je nezákonné a čo predstavuje bezdôvodné obohatenie druhej strany.

4. K vyššie uvedenému vyjadreniu žalobcu sa písomným podaním zo 17.5.2018 vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že nároky z titulu bezdôvodného obohatenia nie sú spotrebiteľským vzťahom a z toho dôvodu je

prístup zohľadňujúci záujem slabšej strany nežiadúci, ale je potrebné zachovať rovnosť strán. Opätovne argumentoval premlčaním.

5. Súd vo veci vykonal dokazovanie všetkými dôkaznými prostriedkami, ktoré súdu predložili alebo označili strany sporu, teda vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi prečítaním obsahu celého spisu konštatovaním, že na č. l. 1 a nasl. sa nachádza samotná žaloba, na č. l. 12 sa nachádza zmluva o úvere uzavretá medzi žalobcom a žalovaným, na č. l. 13 sú všeobecné podmienky poskytnutia úveru u žalovaného, na č. l. 15 a nasl. sa nachádza uznesenie tunajšieho súdu č. k. 23Er/862/2005-24 zo dňa 18.11.2016, ktorým bola exekúcia vyhlásená za neprípustnú a zastavenú, na č. l. 21 sa nachádzajú priemerné úrokové miery s úverov obchodných bánk v percentách za rok 2004, na č. l. 22 sa nachádza plnomocenstvo žalobcu udelené jeho právnenému zástupcovi, na č. l. 23 je výzva podaná právny zástupcom žalobcu žalovanému na vrátenie plnenia prijatého bez právneho dôvodu, na č. l. 26 a nasl. je návrh na vydanie PR, teda opätovne popis žaloby, na č. l. 52 a nasl. je vyjadrenie žalovaného k žalobe zo dňa 6.3.2018, na č. l. 66 a nasl. je vyjadrenie žalobcu k vyjadreniu žalovaného, na č. l. 78 je vyjadrenie žalovaného k vyjadreniu žalobcu, na č. l. 82 a nasl. je ospravedlnenie žalovaného z neúčasti na pojednávaní, rozsudok KS PO č. k. 5Co/95/2017-110 zo dňa 13.2.2018, ako aj ostatným spisovým materiálom.

6. Dňa 21.6.2018 súd vyhlásil pod č. k. 16 Csp 1/2018-94 rozsudok, ktorým vyslovil, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 4.649,12 eur spolu s 8% ročným úrokom z omeškania zo sumy 4.649,12 eur od 9.1.2018 do zaplataenia, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, pričom zároveň žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

7. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný a to z dôvodov uvedených v ust. § 365 ods. 1 písm. d/, f/, h/ CSP. Namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia a v tejto súvislosti poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9.12.1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu SR (nález z 12.5.2004 sp. zn. I ÚS 226/03). Ďalej poukázal na nesprávne právne posúdenie veci k subjektívnej premlčacej lehote, pretože podľa rozsudku Okresného súdu Prešov, subjektívna premlčacia lehota začala plynúť odo dňa kedy sa žalobca od svojho právneho zástupcu dozvedel, že sa žalovaný na jeho úkor bezdôvodne obohatil, avšak v predmetnom prípade je potrebné poukázať na zákonné ust. § 107 ods. 2 OZ, ktoré jasne uvádza, že najneskôr sa právo na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, t.z. že ak uplynie trojročná objektívna premlčacia lehota, právo na vydanie bezdôvodného obohatenia sa premlčí aj napriek tomu, že poškodenému ešte plynie druhá premlčacia doba. Objektívna premlčacia doba je stanovená ako maximálna lehota na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia. Objektívna premlčacia doba začne plynúť od okamihu, keď došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia, v danom prípade, kedy boli jednotlivé splátky uhradené v prospech žalovaného. Pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby je rozhodujúci deň, kedy k získaniu bezdôvodného obohatenia skutočne došlo. Ak sa teda plnenie bez právneho dôvodu poskytuje postupne po častiach, objektívna premlčacia doba začína plynúť od každej z nich osobitne v okamihu, kedy k plneniu došlo, t.z. že každá z čiastkových platieb plnených bez právneho dôvodu má svoj samostatný „právny osud“ a premlčí sa samostatne (rozsudok NS ČR zo 14.12.2006 sp. zn. 33Odo/52/2005). Podľa žalovaného je návrh žalobcu premlčaný v celom rozsahu, lebo k premlčaniu došlo už v rámci trojročnej premlčacej lehoty dňa 3.1.2016. Zdôraznil, že žalobca nijako skutkovo nepreukázal možnosť uplatnenia desaťročnej premlčacej lehoty. V tejto súvislosti poukázal na názor vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 22.9.2015 sp. zn. 13Co/587/2015, z 15.3.2016 sp. zn. 13Co/90/2015, zo dňa 31.1.2017 sp. zn. 12Co/517/2015 a na ďalšiu rozhodovaciu prax Krajského súdu v Banskej Bystrici v iných veciach. Zdôraznil, že nie je možné súhlasiť s názorom súdu, že sa právo nepremičalo, pretože neuplynula desaťročná premlčacia doba. Desaťročnej dobe sa právo na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčí vtedy, keď bezdôvodné obohatenia bolo získané úmyselne. Úmysel (či už priamy alebo nepriamy) musí smerovať k bezdôvodnému obohacovaniu sa a musí existovať už v čase získania bezdôvodného obohatenia. Nestačí, aby povinný získal bezdôvodné obohatenie neúmyselne a potom si ho úmyselne ponechal. Podmienky na desaťročnú premlčaciu dobu nie sú splnené a platí trojročná objektívna premlčacia doba aj v prípade, keď povinný získanie bezdôvodného obohatenia vôbec nezavinil. Zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie je zodpovednosťou objektívnou. Žalobca v konaní žiadnym spôsobom nepreukázal, žeby žalovaný mal úmysel bezdôvodne sa obohacovať vo vzťahu k plneniu vyplývajúcejmu zo zmlúv uzavretých medzi stranami sporu. Vzhľadom na uvedené a vznesenú námietku premlčania nemal súd žalobcovi premlčané právo podľa ust. § 100 Občianskeho zákonníka priznať.

Navyše okolnosti v prípade sú také, že žalobca sám neprejavil vôľu takúto žalobu podávať, vykonal tak až po tom, ako ju k tomu usmerňovala tretia osoba a naďalej usmerňuje v tejto veci. Vzhľadom na uvedené mal súd žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Ďalej poukázal na to, že aplikácia desaťročnej premičacej doby bola v odseku 36 odôvodnenia rozsudku nedostatočne odôvodnená a nepostačí len úvaha súdu o úmysle žalovaného. Preukázaniu úmyslu na strane žalovaného nepostačí len tvrdenie, že žalovaný v čase uzavretia zmlúv neuviedol v zmluvách RMPN. Rozsudok súdu prvej inštancie považuje nepreskúmateľný pre nedostatok dôvod, čím došlo v konaní pred súdom prvej inštancie k takej vade konania, na ktorú odvolací súd podľa § 380 ods. 2 CSP prihlíada z úradnej povinnosti. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvod patrí medzi vady konania podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP, pretože znemožňuje strane brániť sa proti príslušnému rozhodnutiu. Takto je odňatá postupom súdu možnosť konať pred súdom, čo je dôvodom zrušenia rozhodnutia podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP. Navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 16Csp/1/2018-94 zo dňa 21.6.2018 a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací uznesením č. k. 11 Co 93/2018-197 zo dňa 31.1.2019 zrušil vyššie uvedený rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V dôvodoch svojho uznesenia uviedol, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal s plynutím dvojročnej subjektívnej premičacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia. Je zrejmé, že súd správne vyžadoval skutočnú, nie iba predpokladanú vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bol získaný majetkový prospech, avšak neuviedol aký okamih považuje za určujúci plynutie subjektívnej premičacej doby. V predmetnom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premičaciu lehotu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Iná situácia nastáva, napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota. Pre posúdenie vecnej správnosti právneho záveru súdu prvej inštancie je preto rozhodnutie v tomto rozsahu nepreskúmateľné.

9. Súd prvej inštancie po vrátení veci odvolacím súdom doplnil dokazovanie listinnými dôkazmi prečítaním obsahu spisu od ostatného pojednávania, konštatovaním v súlade s § 204 CSP, že na č. l. 94 sa nachádza rozsudok tunajšieho súdu č. k. 16Csp/1/2018-94 zo dňa 21.6.2018, na č. l. 105 je odvolanie žalovaného voči tomu rozsudku, na č. l. 117 a nasl. je vyjadrenie právneho zástupcu žalobcu k odvolaniu žalovaného, na č. l. 130 a nasl. je vyjadrenie žalovaného k vyjadreniu právneho zástupcu žalobcu, na č. l. 159 a nasl. je vyjadrenie právneho zástupcu žalobcu k vyššie uvedenému vyjadreniu žalovaného, na č. l. 183 a nasl. je vyjadrenie žalovaného doručené súdu 5.11.2018, na č. l. 197 je uznesenie KS PO č. k. 11Co/93/2018-197 zo dňa 31.1.2019, pričom zistil tento skutkový stav:

10. Medzi žalovaným ako veriteľom a žalobcom ako dlžníkom bola dňa 10.3.2004 pod č. 8250351 uzatvorená zmluva o úvere, na základe ktorej sa žalovaný ako veriteľ zaviazal poskytnúť žalobcovi úver v sume 3.319,39 Eur (100.000 Sk), pričom dlžník sa zaviazal zaplatiť veriteľovi sumu 5.974,91 Eur, t. j. istinu zvýšenú o poplatok 2.655,51 Eur, t. j. celkovo zaplatiť čiastku 5.974,91 Eur. V zmluve je uvedené, že suma 5.974,91 eur (180.000 Sk) bude zaplatená v 10 mesačných splátkach po 597,49 eur (18.000 Sk).

11. Žalobca z úveru reálne splatil 7.968,51 eur, čo nebolo sporné. Súdu jej z jeho činnosti známe (napr. vo veci 11C/114/2014), že vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru žalovaného v bode 13 sa uvádza: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi čo do dôvodu aj výšky tak ako je to uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“.

12. Výzvou zo dňa 3.1.2018 žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyzval žalovaného, aby najneskôr do 8.1.2018 vrátil žalobcovi sumu 4.649,12 eur titulom bezdôvodného obohatenia, pričom žalovaný na túto výzvu nereflektoval.

13. Na pojednávaní konanom 21.6.2018 v neprítomnosti žalovaného, ktorý sa ospravedlnil právny zástupca žalobcu uviedol, že zotrúva na podanej žalobe v zmysle ďalších písomných vyjadrení. Konštatoval, že úverová zmluva je bez pochyby spotrebiteľská v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch ako aj podľa OZ, o čom svedčí najmä § 52 a nasl.. Konštatoval, že v predmetnej úverovej zmluve absentovala RPMN, čo spôsobuje bezúročnosť zmluvy ako takej. Ďalej poukázal na to, že odplata, ktorá bola dojednaná v zmluve je v príkrom rozpore s dobrými mravmi nakoľko dosahuje 102,44% ročne, pričom priemer odplaty bol v tom čase u bánk vo výške 7,51% ročne. Zdôraznil, že napriek tomu, že sa jedná o nebankový subjekt, ktorý môže požadovať vyššiu mieru odplaty, táto nesmie presahovať dvojnásobok bankovej miery odplaty. Konštatoval, že 102,44% odplaty ročne by bolo v rozpore s dobrými mravmi aj keby šlo o posúdenie zmluvy v zmysle obchodného práva. Konštatoval, že dohodu o výške úrokovej miery nemožno odčleniť od samotnej zmluvy, čo už samo o sebe spôsobuje neplatnosť zmluvy o úvere ako celku. Vo vzťahu k námietke premlčania uviedol, že subjekty a premlčacia lehota neuplynula, nakoľko spotrebiteľ, žalobca sa reálne dozvedel až na porade s právny zástupcom o tom, že zmluva nespĺňa náležitosti a že žalovaný sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Od podpísania plnej moci po podaní žaloby uplynulo len niekoľko dní. Nemožno sa odvolávať zo strany žalovaného len na princíp „neznalosť práva neospravedľuje“. Konštatoval ďalej, že by v takom prípade nemalo zmysel deliť lehoty na objektívne, príp. subjektívne. Poukázal na to, že je nelogické, že by žalobca plnil niečo, o čom by vedel, že plniť nemal. Navrhol žalobe v celom rozsahu vyhovieť, nemal návrhy na doplnenie dokazovania a v prípade úspechu si uplatnil náhradu trov konania v rozsahu 100%.

14. Na pojednávaní konanom 9.4.2019 v neprítomnosti žalovaného, ktorý sa ospravedlnil právny zástupca žalobcu uviedol, že objektívna premlčacia doba neuplynula, nakoľko došlo k úmyselnému bezdôvodnému obohateniu, teda je potrebné aplikovať 10ročnú objektívnu premlčaciu dobu. Vo vzťahu k subjektívnej premlčacej dobe právny zástupca žalobcu uviedol, že žalobca sa skutočne dozvedel, teda nie o právnych skutočnostiach, ale o skutkových okolnostiach až po prvej porade s právnym zástupcom, teda dňa 2.1.2018, pričom žaloba bola podaná hneď následne, kedy tohto dňa žalobca predložil zmluvy a vtedy právny zástupca žalobcu povedal, že už ďalej nemusí uhrádzať nad rámec istiny. Navrhol teda žalobe v celom rozsahu vyhovieť, v prípade úspechu si uplatnil náhradu trov konania na nemal návrhy na doplnenie dokazovania.

15. Podľa právneho názoru súdu prvej inštancie je nepochybné, že úverová zmluva uzavretá medzi stranami sporu je spotrebiteľskou zmluvou s poukazom na § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“).

16. Podľa § 52 ods. 1 OZ spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

17. Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

18. Podľa § 52 ods. 3 OZ dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

19. Podľa § 52 ods. 4 OZ spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

20. Súd prvej inštancie taktiež skúmal, či nedošlo k nekalej obchodnej praktike pri nanucovaní účelu úveru „na podnikanie“ spotrebiteľom (porov. najnovšie rozhodnutie ÚS ČR vo veci I. ÚS 1930/11 o porušení práva na spravodlivý proces, ak sa povinnému (dlžníkovi) nepriznajú práva len kvôli držbe živnostenského listu). Navyše účel poskytnutých finančných prostriedkov nevyplýva ani z

obsahu zmluvy. Je v záujme veriteľa pri uzatváraní zmluvy, ktorá nemá byť považovaná za zmluvu o spotrebiteľskom úvere, špecifikovať účel zmluvy priamo v zmluve tak, aby bol jasný a zrozumiteľný.

21. Žalobca nepochybne neuzatváral úverovú zmluvu ako podnikateľ, ale ako fyzická osoba a ani pri jej plnení nekonal v rámci obchodnej či inej podnikateľskej činnosti. Preto s poukazom na § 52 ods. 4 OZ má bez akýchkoľvek pochybností status spotrebiteľa.

22. Súd prvej inštancie zastáva názor, že sporný poplatok nie je vylúčený zo súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok v zmysle § 53 ods. 1 OZ, pretože nepredstavuje hlavný predmet plnenia. Za hlavný predmet plnenia v zmysle európskej judikatúry sa považujú podmienky, ktoré upravujú základné plnenia zmluvy a ktoré ju ako také charakterizujú (napr. rozsudok Caja de Ahorrosy Monte de Piedad de Madrid, EÚ:C:2010:309, bod 34). Príslušný poplatok dohodnutý v úverovej zmluve rozhodne nie je základným plnením zmluvy, a preto nepredstavuje jej hlavný predmet plnenia.

23. Druhý prípad vylúčenia súdnej kontroly je nie samotná cena, ale primeranosť ceny na jednej strane a tovaru a služieb na druhej strane ako protiplnenie (napr. rozsudok C-26/13 zo dňa 30.4.2014 vo veci Arpád Kásler, Hajnalka Káslerné Rábai proti OTP Jelzálogbank Zrt, bod 54). Podmienky, týkajúce sa protihodnoty, ktorú dlhuje spotrebiteľ veriteľovi alebo ktorá má vplyv na skutočnú cenu, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť veriteľovi, teda v zásade nepatria do tejto druhej kategórie podmienok vylučujúcich súdnu kontrolu, s výnimkou otázky, či je výška protihodnoty alebo cena, ktorá je dohodnutá v zmluve primeraná službe veriteľa (rozsudok C-143/13 z 26.2.2015 vo veci Bogdan Matei, Iona Ofelia Matei proti SC Volksbank Romania SA bod 55, 56).

24. Súd v danom prípade neskúmal sporný poplatok z pohľadu primeranosti jeho výšky, ale skúmal jeho charakter v intenciách posúdenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, teda či spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Zo zmluvy pritom nevyplýva, za čo vlastne sa tento poplatok platí, preto absentuje požiadavka jeho určitosti. Spotrebiteľ tak platí za niečo, čo po materiálnej stránke mu nie je dodané. Pri spotrebiteľských úveroch je pritom nevyhnutné, aby dohodnutými poplatkami sa platilo za skutočné plnenie spotrebiteľovi a v jeho záujme. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Vrchného krajského súdu v Karlsruhe sp. zn. AZ17U 192/2010 zo dňa 3.5.2010, v ktorom sa konštatuje záver, že poplatky za spracovanie pri poskytnutí spotrebiteľského úveru sú neprijateľné: „Ak banka od spotrebiteľov požaduje poplatok za spracovanie pri poskytovaní spotrebiteľského úveru, poškodzuje tým spotrebiteľov a vystavuje ich neprijateľnému vedľajšiemu dojednaniu o cene... Preverenie úverovej spoľahlivosti (bonity) a výšky úrokovej miery, ktorými banka odôvodňovala vyrubenie poplatku za spracovanie pri poskytovaní úveru Vrchný krajský súd odmietol a uzavrel, že uvedené činnosti vykonáva banka vo vlastnom ekonomickom záujme minimalizovať nevyhnutnosť vlastných pohľadávok. Spotrebiteľ dôvodne a v dobrej viere očakáva, že banka mu poradenstvo a informácie o poskytnutí úveru poskytne zadarmo. V konečnom dôsledku predstavuje zmluvná podmienka neprijateľné zaťaženie spotrebiteľa, pretože je spotrebiteľovi účtovaný poplatok bez toho, aby banka spotrebiteľovi poskytovala skutočné protiplnenie“. Súd dodáva, že tento záver si osvojil aj Krajský súd v Prešove napr. v rozsudku sp. zn. 18Co 109/2011.

25. V tomto spore pri úvere 3.319,39 Eur činil poplatok 2.655,51 Eur. Poplatok, ktorý má pokryť náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere však nemôže byť ovplyvnený výškou úveru a to vedie k záveru o tom, že žalovaný týmto pomerne sofistikovaným spôsobom sa snažil opticky vyvolať dojem nižšej úrokovej sadzby, aj keď v skutočnosti poplatok vo svojej podstate predstavuje úrok. Poplatok 2.655,51 Eur predstavuje 80 % z úveru pri 10 mesačných splátkach, čo znamená, že v skutočnosti úroková sadzba by predstavovala vyše 100 % p. a., čo by niekoľkonásobne prevýšilo priemernú úrokovú sadzbu obdobných úverov v bankách. Išlo by nepochybne o úrok v rozpore s dobrými mravmi, čo by spôsobovalo neplatnosť zo zákona s poukazom na § 39 a § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zrejme to bolo motívom pre žalovaného vyhnúť sa takémuto posúdeniu cez stanovenie príslušného poplatku.

26. Spotrebiteľ by teda mal platiť príslušný poplatok za dodané skutočné plnenie, musí byť preto predmet poplatku určitý a musí byť v primeranej výške. Ak tieto atribúty nie sú splnené, spôsobuje to značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a teda ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Nejedná sa totiž o prípad vylúčenia súdnej kontroly v zmysle § 53 ods. 1 vety druhej, keďže poplatok nepredstavuje hlavný predmet plnenia úverovej zmluvy (hlavný predmet

je poskytnutie úveru za úrok ako to vyplýva z § 497 Obchodného zákonníka), navyše nebol individuálne dojednaný (jeho výšku stanovil žalovaný bez možnosti ovplyvnenia žalobcom).

27. Pre posúdenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia bolo potrebné vyhodnotiť úverovú zmluvu podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy.

28. Podľa § 2 písm. a) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch sa rozumie spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky alebo v inej právnej forme.

29. Podľa § 2 písm. b) citovaného zákona zmluvou o spotrebiteľskom úvere sa rozumie zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

30. Podľa § 3 ods. 1 citovaného zákona veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci.

31. Podľa § 3 ods. 2 citovaného zákona spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

32. Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná.

33. Podľa § 4 ods. 2 písm. g) citovaného zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

34. Podľa § 4 ods. 5 citovaného zákona od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

35. V zmluve teda absentovala náležitosť podľa § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 258/2001 Z.z., preto s poukazom na § 4 ods. 2 písm. g) posledná veta zákona č. 258/2001 Z. z. spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

36. Vyššie uvedené závery teda znamenajú, že žalobca by mal žalovanému vrátiť len sumu poskytnutého úveru t.j. 3.319,39 Eur a keďže doposiaľ zaplatil 7.968,51 Eur, žalovanému vzniklo bezdôvodné obohatenie vo výške 4.649,12 Eur, súd preto uložil žalovanému povinnosť vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 4.649,12 eur.

37. Z prisúdenej istiny súd priznal aj úroky z omeškania s poukazom na § 517 ods. 1, 2 OZ.

38. Podľa § 517 ods. 1 vety prvej OZ dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

39. Podľa § 517 ods. 2 OZ, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

40. Podľa § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z. výška úrokov z omeškania je o osem percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k 1. dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

41. V danom prípade žalobca od žalovaného požadoval úroky z omeškania až od druhého dňa nasledujúceho po dni, do ktorého mohol žalovaný vrátiť bezdôvodné obohatenie (do 8.1.2018, č. I. 23 spisu) t. j. od 9.1.2018 tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

42. Podľa § 451 ods. 1 OZ kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

43. Podľa § 451 ods. 2 OZ bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

44. Podľa § 456 OZ predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu. V danom prípade bezdôvodné obohatenie je plnením bez právneho dôvodu.

45. Následne sa súd prvej inštancie súc viazaný právnym názorom odvolacieho súdu musel zaoberať aj námietkou premlčania.

46. Podľa § 107 ods. 1 OZ právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

47. Podľa § 107 ods. 2 OZ najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

48. Pre začiatok behu subjektívnej premlčacej lehoty sa vyžaduje skutočná a nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bol získaný majetkový prospech, a o tom, kto ho získal. Nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o tom dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti skôr (rozsudok Najvyššieho súdu 2CZ 35/77 zo dňa 17.12.1978).

49. Pri bezdôvodnom obohatení musí súd prihliadať v zmysle citovaného § 107 ods. 1 a 2 OZ tak na uplynutie subjektívnej lehoty (dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil) ako aj objektívnej lehoty (tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, desať rokov odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo). Vo vzťahu k subjektívnej lehote žalobca vo vyjadrení z 24.4.2018 uviedol, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedel v januári 2018, pričom v konaní nebolo preukázané, že by toto tvrdenie nebolo pravdivé. Je podstatné, kedy sa osoba - žalobca reálne dozvedela o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu, nie kedy sa to dozvedieť mala, pričom skorší začiatok vedomostí žalobcu ako 2.1.2018 nebol žalovaným nijako preukázaný. Pre absenciu akéhokoľvek dôkazu opaku tak súd nemohol považovať námietku premlčania z hľadiska subjektívnej premlčacej lehoty za dôvodnú.

50. Súd prvej inštancie sa stotožnil s argumentáciou, že by bolo absurdné, aby žalobca platil niečo, čo vie, že je nezákonné a čo predstavuje bezdôvodné obohatenie druhej strany, čo je potrebné podporne uviesť k počiatku plynutia subjektívnej lehoty.

51. Pokiaľ ide o objektívnu premlčaciu lehotu tak súd má za to, že žalovaný ako nebankový subjekt dlhodobo poskytujúci úvery (vrátane úverov spotrebiteľských) vo veľkom rozsahu má povinnosť poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Zmluvy o spotrebiteľských úveroch uzatváraných žalovaným (vrátane predmetnej zmluvy o úvere) sú formulované žalovaným ako dodávateľom, a preto žalovaný zodpovedá za ich obsah a za to, aby boli v súlade s kogentnými ustanoveniami právnych predpisov. V danom prípade išlo minimálne o nepriamy úmysel, nakoľko žalovaný vedel z množstva rozhodnutí, že zmluvy majú vady a tieto nezosúladiť so zákonom (podporne rozsudok KS BA zo dňa 15.2.2018 sp. zn. 9Co 115/2018). Súd tak námietku premlčania vznesenú žalovaným vyhodnotil ako nedôvodnú.

52. Súd prvej inštancie sa v celom rozsahu stotožňuje so závermi odvolacieho súdu (bod 10 uznesenia), že žalovaný sa zodpovednosti za uzavretie imperfektnej zmluvy nemôže zbaviť ani poukazom na „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobcu. Ak žalovaný ako subjekt dlhodobo pôsobiaci na finančnom trhu v rozpore so zákonom nedodrží predpísané náležitosti v zmluve o spotrebiteľskom úvere, či použije neprijateľnú zmluvnú podmienku, jeho konanie nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia v plnení bez právneho dôvodu. Minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech je skutočne veľmi ťažko uveriť, aby žalovaný nemal vedomosť o tom, čo môže spôsobiť uzavretím zmluvy bez uvedenia obligatórnych obsahových náležitostí a pre prípad, že sa tak stane, že s tým nebol uzrozumený.

53. Je možné prisvedčiť názoru žalobcu, že ak by sa aplikovala zásada neznalosť práva neospravedlňuje na žalobcu ako fyzickú osobu, tak takáto istá zásada by musela byť aplikovaná aj na žalovaného ako na právnickú osobu, pričom z uvedeného vyplýva, že žalovaný ako finančná inštitúcia mal poznať právo a mal mať zmluvy zosúladené so zákonom, teda minimálne nepriamy úmysel mal súd prvej inštalácie za preukázaný.

54. V danej súvislosti súd záverom poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. januára 2013, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012, kde práve bolo poukazované, že rešpektovanie princípu „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa (poskytovateľa, podnikateľa) treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov reality praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka na podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov o strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti, mu nemôže byť na ujmu.

55. S ohľadom na vyššie uvedené súd prvej inštalácie rešpektujúc pokyny odvolacieho súdu rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

56. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Žalobca bol v konaní plne úspešný, preto má voči neúspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom po nadobudnutí jeho vykonateľnosti dobrovoľne splnená, je možné podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.